

SPRÁVY A RECENZIE

Carnevale di Venezia

Rozmanité masky, extravagantné kostýmy, pestrofarebné sprievody a konfety sú neodmysliteľnou súčasťou talianskeho karnevalu v Benátkach. Hoci karneval sa výlučne nekoná iba v Taliansku, ale aj v mnohých iných krajinách sveta, vo všeobecnosti je to slávnosť, ktorá predchádza pôstu. Etymológiu pojmu karneval je možné badať v latinskom výraze *carnem levare*, t. j. odstraňovanie mäsa, ktoré súvisí s obdobím pôstu začínajúcim Popolcovou stredou.

Karneval má svoj pôvod v obrade, ktorý sa nazýva „*Navigium Isidis*“, resp. v obrade s maskami, ktorý sa organizoval v starovekom Egypte na oslavu boha Osirisa, ktorý bol vzkriesený vďaka zásahu jeho snúbenice Isis. *Navigium Isidis* bol rituál pozostávajúci z maskovaného sprievodu na čele ktorého bola drevená loď, ozdobená kvetinami. Rímsky spisovateľ Lucius Apuleius vo svojom

románe s názvom *Metamorfózy*, opísal *Navigium Isidis*, resp. rituál masky a *Nemi*, t. j. lode cisára Caligulu, ako tie, ktoré boli zasvätené práve tomuto rituálu. Hoci sa bohyňa Isidis stala ochrankyňou mora a moreplavcov s postupným nástupom kresťanstva, cirkev túto postavu nahradila. Aj napriek tomu, že sa mnohé veci zmenili, symbolika lode pretrvala. Loď symbolizovala nočný čln na ktorom boli zosnutí ľudia prepravovaní zo sveta živých do sveta mŕtvych. Loď bola umiestnená na zdvihnutom voze, ktorý ťahali maskovaní ľudia pripomínajúci nielen mŕtvych, ale aj démonov. Na tomto základe sa rituál rozšíril až do Rímskej ríše a postupne do sveta. Dôležité je pripomenúť, že rituál bol výlučne pohanský, no s postupným nástupom kresťanstva sa zmenila jeho história na takú, ktorú poznáme dnes.

Bezprostredne po páde Rímskej ríše sa nielen Európa, ale aj história karnevalu začala kultúrne diferencovať. S istotou je možné tvrdiť, že už v roku 1094 bol karneval v Benátkach veľmi obľúbenou slávnosťou. Je to možné doložiť aj na základe „dogalského dekrétu“ v ktorom boli uvedené všetky bezpečnostné opatrenia, ktoré podliehali sviatočnému obdobiu.

O dvesto rokov neskôr, t. j. v roku 1296 bol fašiangový utorok, resp. *martedì grasso* uznaný za štátny sviatok. V priebehu tohto jedného dňa sa mohli občania vysmievať inštitúciám a aristokracii. Avšak už v tomto období boli nastolené isté pravidlá, ktoré obmedzovali vznik a výskyt rôznych problémov či excesov, najčastejšie spôsobených najmä hlučnými pouličnými sprievodmi, ktorých participantami svojiskými žartmi a opilstvom obťažovali a ohrozovali

morálne nastavenie mesta. Masky ako také boli však veľmi obľúbeným prestrojením rozšíreným v Benátkach aj mimo obdobia karnevalu, nakoľko umožňovala ľuďom zúčastňovať sa rôznorodých hazardných hier. Karneval tak postupom času dosiahol veľkoleposť a maska tak získala na popularite, nakoľko vznikali čoraz viac obchody s maskami a kostýmami, divadlá a *Commedia dell'Arte*, ktorej prestrojenia pretrvali a vykryštalizovali sa v tradícii benátskych masiek až dodnes.

Hoci v súčasnosti je karneval rozšírený najmä v katolíckych krajinách, má dlhodobú tradíciu a jeho počiatky siahajú až do obdobia starorímskych Saturnálií, resp. do sviatočného obdobia, v ktorom si ľudstvo pripomínalo vládnutie boha Saturna. Aj napriek miernemu úpadku v 18. storočí, kedy história benátskeho festivalu utrpela náhle prerušenie kvôli francúzskej nadvláde bol duch karnevalu opäť prebudený v roku 1979 a rozžaruje benátske ulice až dodnes.

Zdroje:

<https://www.vivovenetia.it/storia-carnevale-venezia/>
<https://www.romanoimpero.com/2017/02/le-origini-del-carnevale-carrus-navalis.html>

Mgr. Ingrid Hudecová
 Oddelenie kulturológie – ÚMKTKE
 FF UKF v Nitre